

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	6122271433
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6122271433.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko s.r.o., IČO: 35 724 803, Bratislava, Prievozská 2, zastúpený Remedium Legal, s.r.o., IČO: 53 255 739, Bratislava, Prievozská 2, proti žalovanému: C. R., nar. XX. XX. XXXX, L. L., R. XX, o zaplatenie 5.691,88 eur s príslušenstvom, ktorá sa viedla na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 13Csp/20/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. júla 2023 sp. zn. 15CoCsp/23/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom č. k. 13Csp/20/2022 - 138 zo dňa 16. februára 2023, žalobu zamietol (výrok I.) a vyslovil, že žalovaný nemá nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa domáhal voči žalovanému zaplatenie sumy 5.691,88 eur s príslušenstvom titulom nesplatenej časti poskytnutého úveru a náhrady trov konania. Tvrdil, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 22. 06. 2021, uzatvorenej medzi R. R., C.. R., (ďalej len „postupca“) a žalobcom, bola na žalobcu postúpená pohľadávka voči žalovanému. Uviedol, že postupca uzatvoril so žalovaným v zmysle zákona č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku dňa 05. 03. 2019 zmluvu č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „zmluva“), ktorej súčasťou boli všeobecné obchodné podmienky postupcu (ďalej len „VOP“). K uzatvoreniu zmluvy došlo elektronicky prostredníctvom služby internetbanking. Žalovaný napriek opakovaným výzvam postupcu, ktorý ho v súlade s § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) upozorňoval na možnosť uplatnenia práva na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru svoje záväzky neplnil. Postupca následne k 04. 03. 2021 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy. Pohľadávka žalobcu ku dňu postúpenia pohľadávky ako aj ku dňu podania žaloby predstavovala sumu 5.691,88 eur, z tohto neuhradená istina 4.654,63 eur, riadny úrok 877,06 eur, úrok z omeškania 111,95 eur, poplatky 48,24 eur. Žalobca si z dlžnej istiny

uplatnil úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 23. 06. 2021, t. j. dňom nasledujúcim po dni účinnosti postúpenia pohľadávky, do zaplatenia.

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a právneho posúdenia, aplikujúc príslušné ustanovenia OZ, zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“) a zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej len „ZoB“) dospel k záveru, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný. Z uvedeného dôvodu tak žalobu zamietol.

1.3. Považoval za nesporné, že postupca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzatvorili zmluvu, ktorú posúdil ako spotrebiteľský zmluvný vzťah v zmysle § 52 a nasl. OZ. V konaní nebolo sporné, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 5.000 eur, ktorý žalovaný nesplácal riadne a včas v súlade so zmluvou. Žalobca nepredložil návrh žalovaného na uzavretie zmluvy podaný elektronicky cez internetbanking. Predložil len potvrdenie o uzavretí zmluvy. Neuniesol tak dôkazné bremeno ohľadom toho, či návrh a jeho prijatie boli totožné. Dospel k záveru, že nebola preukázaná existencia dvoch platných vzájomných a obsahovo zhodných písomných prejavov vôle zmluvných strán. Žalobca nepreukázal, že došlo k uzatvoreniu zmluvy v zákonom predpísanej písomnej forme, čo v zmysle § ods. 1 písm. a) ZoSÚ spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Žalovaný ako dlžník by tak mal vrátiť veriteľovi len dlžnú istinu.

1.4. Nakoľko sa jedná o spotrebiteľský spor, súd prvej inštancie ex offo skúmal otázku aktívnej vecnej legitimácie. Vychádzal z ust. § 17 ods. 1 ZoSÚ. V danom prípade bol termín konečnej splatnosti určený v zmluve na 20. 03. 2025, preto splatnosť celej pohľadávky mohla v čase postúpenia nastať iba v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Okresný súd nemal preukázanú dohodu zmluvných strán v zmysle § 565 OZ na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Keďže nemal preukázané uzatvorenie zmluvy v písomnej forme a dohoda v zmysle § 565 OZ bola zakomponovaná len VOP nepodpísaných žalovaným, a preto predmetom postúpenia mohla byť iba splatná časť úveru. Ďalej skúmal, či úver bol zosplatený v súlade s § 53 ods. 9 OZ v spojení s § 565 druhá veta OZ. Uviedol, že žalobca neuviedol, pre ktorú splátku došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný poslednú úhradu vykonal dňa 31. 12. 2019. V súvislosti s vyhlásením predčasnej splatnosti úveru žalobca predložil upozorňujúcu výzvu zo dňa 30. 01. 2021 a oznámenie o vyhlásení mimoriadne splatnosti zo dňa 04. 03. 2021. V čase výzvy bol žalovaný v omeškaní s úhradou viac než 3 splátok úveru (konkrétne s úhradou 15 splátok). Aby bol dodržaný zákonný postup mohol postupca zosplatiť úver pre splátku splatnú dňa 20. 10. 2020 (posledná splátka s ktorou bol žalovaný v omeškaní 3 mesiace v čase výzvy) po uplynutí troch mesiacov 20. 01. 2021 v období do splatnosti najbližšej splátky t. j. 19. 02. 2021, pričom sa tak stalo až listom zo dňa 04. 03. 2021 v rozpore s § 565 veta druhá OZ. Vzhľadom na uvedené považoval vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru za neplatné v zmysle § 39 OZ. Postupca tak nemohol postúpiť svoju pohľadávku pre nesplnenie podmienok podľa § 17 ods. 1 písm. b) ZoSÚ v spojení s § 525 ods. 2 OZ a § 92 ods. 8 ZoB, je zmluva o postúpení pohľadávok neplatným právnym úkonom podľa § 39 OZ. K uznaniu dlhu uviedol, že keďže nebolo postúpenie pohľadávky na žalobcu platné, tak teda v čase uzavretia návrhu na schválenie súdneho zmiernu, žalobca pohľadávku nevlastnil, a preto žalovaný voči nemu nemal žiaden dlh, ktorý by bolo možné uznať.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 v spojení s čl. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Nakoľko žalovanému ako procesne úspešnému žiadne trovy nevznikli, prvoinštančný súd mu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 19. júla 2023 sp. zn.15CoCsp/23/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (prvý výrok) a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (druhý výrok).

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd skonštatoval, že platné dojednanie o možnosti predčasného zosplatenia musí byť súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a nie uvedené len VOP, či POP, ktoré nie sú ani podpísané dlžníkom. Vychádzajúc z vyššie uvedeného uzavrel, že medzi zmluvnými stranami predmetnej zmluvy nebolo individuálne dohodnuté právo postupcu ako veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky. Odvolací súd, sa preto stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané, že pred uzatvorením zmluvy o postúpení pohľadávky medzi postupcom žalobcom ako postupníkom došlo k zosplateniu celého dlhu žalovaného postupcom ako pôvodným veriteľom. Odvolací súd vyslovil názor, že v tomto prípade bolo možné platne postúpiť len splátky, ktoré ku dňu postúpenia už boli splatné v zmysle uzavretej úverovej zmluvy, a to za splnenia

podmienky omeškania a doručenia výzvy podľa ust. § 92 ods. 8 ZoB.

2.2. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že skúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej alebo pasívnej, je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu, a to aj v prípade, že ju žiadna zo strán sporu nenamieta. Zistenie nedostatku vecnej legitímácie má za následok zamietnutie žaloby. V prejednávanej veci bolo povinnosťou žalobcu preukázať, že je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný ním uplatňovaný nárok. Z potvrdenia o uzatvorení zmluvy vyplýva, že konečná splatnosť úveru bola dňa 20. 03. 2025. Nakoľko postupca nemohol úver ako celok zosplatiť v súlade s § 565 v spojení s § 53 ods. 9 OZ, keďže takáto možnosť, nebola preukázateľne dojednaná, tak nemohol nezaplatenú časť úveru spolu s prípadným príslušenstvom ani platne postúpiť na základe zmluvy o postúpení pohľadávok na žalobcu.

2.2.1. Odvolací súd doplnil, že ZoB celkom jednoznačne upravuje podmienky, za splnenia ktorých je možné postúpiť pohľadávku patriacu banke t. j. postupcovi buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou (žalobca). Prvá veta § 92 ods. 8 ZoB definuje dve takéto podmienky, a to existenciu písomnej výzvy banky uvažujúcej o postúpení pohľadávky a nepretržité viac než 90 dní trvajúcej omeškania dlžníka so splnením čo i len časti peňažného záväzku. Skonštatoval, že z obsahu oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 04. 03. 2021 (č. l. 29 spisu) síce sekundárne vyplýva, že žalovaný je v omeškaní so splácaním pohľadávky o viac ako tri mesiace, avšak primárne je predmetom tohto oznámenia, vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Obsah § 92 ods. 8 prvá veta ZoB predpokladá výlučnú a samostatnú výzvu banky, že jej klient je v omeškaní so splnením čo len časti záväzku. Skrz spotrebiteľský charakter zmluvy, nemožno prisvedčiť oznámeniu o vyhlásení mimoriadnej splatnosti (č. l. 29 spisu) a rovnako ani výzve zo dňa 30. 01. 2021 (č. l. 55 spisu) charakter výzvy v zmysle § 92 ods. 8 ZoB (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/266/2020 zo dňa 31. 03. 2022 a sp. zn. 4Cdo/75/2020 zo dňa 27. 10. 2022). Postupca nepostupoval v súlade s § 92 ods. 8 ZoB, keď nezaslal žalovanému ako dlžníkovi výzvu, ktorá v zmysle § 92 ods. 8 ZoB musí byť kvalifikovaná. Zákon síce nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti na túto výzvu, avšak z obsahu a zmyslu tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka nielen vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy s uvedením lehoty 90 dní, ale ho aj upozorniť, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný subjekt, a to aj nebankový, bez jeho súhlasu. Keďže žalobca nepreukázal naplnenie všetkých predpokladov možnosti postúpenia pohľadávky zo strany postupcu tak, postúpenie pohľadávky nie je možné považovať za platné, a to s poukazom na § 39 OZ. Nakoľko na žalobcu nebola platne postúpená pohľadávka uplatňovaná v tomto konaní, súd prvej inštancie správne postupoval, ak žalobu z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu zamietol, uzavrel dovolací súd.

2.3. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaný bol síce v odvolacom konaní úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

3.1. Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.2. V dovolaní namietal, že krajský súd nepostupoval v súlade s platnou právnou úpravou, nakoľko bez opory v zákone a bez akéhokoľvek odôvodnenia uprel žalobcovi jeho procesné oprávnenia, ktoré mu vyplývajú z CSP. Súd podľa názoru žalobcu nesprávne zlúčil pojmy civilnoprávna subjektivita a vecná legitímácia, pokiaľ zastal názor, že nedostatok vecnej legitímácie spôsobuje neexistenciu oprávnení strany sporu, ktoré jej vyplývajú z CSP. V tejto súvislosti žalobca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - a to právnej otázky rozdielu medzi civilnoprocesnou subjektivitou (a z nej vyplývajúcich procesných práv strany sporu) a vecnou legitímáciou, vyplývajúcou z hmotného práva, pričom v tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/21/2010 zo dňa 14. 09. 2011, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/192/2004 zo dňa 01. 07. 2008. Súd na rozdiel od vyššie uvedených rozhodnutí dovolacieho súdu vyriešil túto otázku tak, že nerozlišoval medzi civilnoprocesnou subjektivitou a vecnou legitímáciou a odňal strane sporu procesné oprávnenie z

dôvodu, že sa domnieval, že nedisponuje vecnou legitímáciou. Uvedený postup súdu považoval žalobca za nesprávny, súd mal podľa jeho názoru povinnosť v prejednávanej veci prihliadať na návrh žalobcu na vydanie rozsudku pre uznanie nároku a postupovať a rozhodnúť v zmysle ust. § 282 CSP, nakoľko na to boli splnené všetky procesné podmienky a nemal skúmať nárok po hmotnoprávnej stránke. Mal za to, že súd v takom prípade nemá možnosť zvažovať, či rozsudok na základe uznania nároku vydá alebo nevydá. Uznanie nároku žalovaným je teda procesným úkonom a jeho výslovným prejavom a to v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/224/2021 zo dňa 27. 04. 2022.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 ods. 1 písm.f) CSP

6. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a namietal, že závery súdu za prekvapivé a zmätočné pokiaľ zastal názor, že nedostatok vecnej legitímácie spôsobuje neexistenciu oprávnení strany sporu, ktoré jej vyplývajú z CSP.

7. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

8. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie (I. ÚS 26/94). Porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Procesná subjektivita strany konania znamená spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon priznáva strane. Právna veda ju označuje aj ako spôsobilosť byť účastníkom konania. Právnu úpravu procesnej subjektivity obsahuje § 61 CSP. Túto subjektivitu má podľa uvedeného ustanovenia ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita teda vyplýva z hmotnoprávnych predpisov. V prípade, že strana stratila procesnú subjektivitu pred začatím konania, súd konanie zastaví. V prípade, že aj napriek tejto skutočnosti koná a túto skutočnosť zistí až v priebehu konania, je takisto povinný konanie zastaviť, akonáhle sa o tejto skutočnosti dozvedel. Môže sa však stať, že aj napriek tomu, že osoba nemala procesnú subjektivitu pred začatím konania, súd vo veci konal a rozhodol. V rozhodnutí je teda osobou oprávnenou alebo povinnou niekto, kto vôbec nemohol byť za osobu oprávnenú alebo povinnú určený. Rozhodnutie je teda

zmätočné. Od procesnej subjektivity treba odlišovať tzv. vecnú legitímáciu strany - aktívnu či pasívnu, ktorá znamená hmotnoprávny vzťah strany sporu k prejednávanej veci. Má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. Vecná legitímácia a jej nedostatok je z hľadiska prípustnosti dovolania právne bezvýznamná. Nedostatok vecnej legitímácie (aktívnej - znamená, že strana nie je oprávneným z hmotnoprávneho vzťahu, resp. pasívnej - strana nie je povinným z hmotnoprávneho vzťahu) má za následok stratu sporu, teda zamietnutie žaloby.

9.1. Dovolací súd nesúhlasí s dovolateľom, že súdy v základnom konaní nerozlišovali pojmy civilnoprávna subjektivita a vecná legitímácia. Konanie o žalobe nebolo zastavené pre nedostatok procesnoprávnej subjektivity žalobcu, ale žaloba bola zamietnutá pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

10. V danom prípade súdy nižších inštancií správne postupovali, ak na preukázanie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore skúmali splnenie zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky bankou na nebankový subjekt v súlade s § 92 ods. 8 ZoB. Tento postup je súladný s judikatúrou, podľa ktorej: „V sporoch s ochranou slabšej strany súd skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti. Dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej ZoB pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa“. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021, sp. zn. 4Cdo/162/2020, uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 6 z roku 2022).

11. Napadnuté rozhodnutie nemožno preto považovať za nepripustné, arbitrárne, ani prekvapivé. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Procesný postup súdov nižších inštancií nemožno vyhodnotiť ako rozporný s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ani v rozpore s princípom právnej istoty (čl. 2 Základných princípov CSP), a preto dovolateľ neopodstatnene namietal porušenie jeho procesných práv. Uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je dôvodný.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

12. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania v danej veci aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolateľ tvrdil, že otázkou, od posúdenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, bola otázka, či súd v prípade, že sú splnené podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 282 CSP je povinný vydať rozsudok na základe uznania nároku bez skúmania uplatňovaného nároku po hmotnoprávnej stránke.

13. Najvyšší súd SR ako súd dovolací vo veci sp. zn. 4Cdo/147/2021 (rozsudok z 29. 6. 2022), ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 82 z roku 2023 vyslovil, že rozsudok pre uznanie nároku je procesný inštitút, ktorého účelom je zhospodárniť konanie v prípade, že žalovaný osobitným procesným úkonom uzná nárok uplatnený žalobcom. Výdanie rozsudku pre uznanie nároku je viazané na návrh žalobcu. Uznanie nároku voči súdu je možné uskutočniť vo všetkých procesných formách predpísaných zákonom pre podania strán - podstatný bude obsah tohto úkonu. V dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného odpadá dôvod, pre ktorý sa konanie začalo (spornosť v otázke existencie uplatneného nároku). Ak žalovaný v priebehu konania žalobcov nárok účinne uzná, súd už ďalej nezisťuje skutkové okolnosti a na ich objasnenie nevykonáva dokazovanie - vychádza zo samotného uznania nároku žalovaného. V prípade, že sú splnené predpoklady vyplývajúce z § 282, § 283 CSP a žalobca navrhne rozhodnúť rozsudkom pre uznanie, je súd povinný (obligátne) rešpektovať procesnú situáciu, ktorá nastala v dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného a musí vydať rozsudok pre uznanie nároku (viď direktívnu dikciu zákona - „rozhodne súd“); súd teda v takom prípade nemá

možnosť zvažovať, či rozsudok na základe uznania nároku vydá alebo nevydá. Ustanoveniu § 282 CSP a účelu, ktorý sa ním sleduje zodpovedá aj obmedzená prípustnosť odvolania, keď odvolanie proti rozsudku na základe uznania nároku v zásade nie je prípustné okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia (porov. § 356 písm. a) CSP). Na rozdiel od predchádzajúcej úpravy už nie je možné v súčasnosti napadnúť rozsudok pre uznanie nároku z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie proti rozsudku pre uznanie nároku sa pripúšťa len z jediného dôvodu. Ním je, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie. Pod týmto zákonným vymedzením treba rozumieť a/ procesné podmienky (podmienky konania), platné pre každé súdne konanie, za ktorých splnenia môže súd konať vo veci a b/ osobitné podmienky pre vydanie rozsudku pre uznanie nároku zakotvené v § 282 - § 284. Podmienka uznania nároku by nebola splnená ani vtedy, ak by vydanie rozsudku pre uznanie bolo v rozpore s kogentnými ustanoveniami právneho predpisu.

13.1. Vo vyššie uvedenej veci bola žaloba zmietnutá napriek uznaniu nároku žalovanou stranou - spotrebiteľom, pretože podmienka uznania nároku nebola splnená pre rozpor s kogentným ustanovením § 54a Občianskeho zákonníka.

14. V prejednávanej veci nebola splnená zákonná podmienka pre vydanie rozsudku na základe uznania nároku pre rozpor s § 565 v spojení s § 53 ods. 9 OZ a § 92 ods. 8 ZoB, ako to konštatoval odvolací súd v bodoch 18 - 22 svojho rozsudku. Správne preto súdy v základnom konaní postupovali, keď po zistení tohoto rozporu so zákonom rozsudok pre uznanie nároku nevydali.

15. Pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/437/2013 v tomto rozhodnutí dovolací súd aplikoval a interpretoval § 153a ods. 1 OSP, teda iný procesný predpis. Rozdielna bola aj skutková situácia, žalovaná-spotrebiteľka namietala, že nepodpísala zápisnicu o pojednávaní, na ktorom uskutočnila uznávací prejav. Súd skonštatoval, že z ustanovenia § 40 ods. 2 OSP nevyplýva, že by účastníci podpisovali (aj) zápisnicu o pojednávaní, na ktorom odporca uznal navrhovateľov nárok, preto nezistil pochybenie v postupe súdov v základnom konaní, keď rozsudok pre uznanie vydali. Tu treba zdôrazniť, že nezistili nedostatok vecnej legitímácie, keďže rozsudok pre uznanie vydali, pričom touto otázkou sa osobitne v odôvodnení nezaoberali, čo nebolo ani potrebné.

15.1. Súladne z uvedeným názorom v bodoch 13 postupoval dovolací súd vo veci sp. zn. 4Cdo/224/2021. Aj v tejto veci dovolací súd vyslovil, že porušenie § 92 ods. 8 ZoB spôsobuje nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu, a preto bola žaloba správne zamietnutá. Procesným postupom súdu, ktorý rozhodol klasickým rozsudkom (nie rozsudkom pre uznanie) sa nezaoberal, pretože to žalobca namietol až v dovolaní. Pokiaľ sa dovolací súd v bode 18 vyjadril k inštitútu rozsudku pre uznanie nároku, na čo poukazoval dovolateľ, išlo iba o teoretickú úvahu bez súvislosti so skutkovým a právnym posúdením v danej veci.

16. Keďže dovolateľ na podporu svojich tvrdení odkázal aj na viaceré rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska znenia ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je pre odklon relevantné, ak ide o „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu“. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia alebo stanoviská najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale tiež opakované vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom (porovnaj napr. sp. zn. 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986“ (R 71/2018). V zmysle vyššie uvedeného do rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018,

6Cdo/79/2017). Pokiaľ je riešenie rozhodujúcej právnej otázky rozhodované týmito súdmi odlišne, nemôže ísť o odklon v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Preto odkaz žalobcu na rozhodnutia krajských súdov nemá právnu relevanciu pre uplatnenie dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

17. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uvedené nedôvodné, a preto ho dovolací súd ho ako celok zamietol (§ 448 CSP).

19. Úspešnému žalovanému súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože mu v dovolacom konaní žiadne nevznikli.

20. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.